

Rapport til R7/16

Fra: Tora Ferner Lange
Ref.: 16/18648
Dato: 07.12.2016

Barne- og ungdomskultur i Kulturfondet 2016

På R6/2015 vedtok rådet en omfattende omstrukturering av tildelinger til barne- og ungdomsprosjekter i Kulturfondet. Det ble vedtatt å overføre midlene innen avsetningen for barne- og ungdomskultur til de øvrige fagavsetningene i Kulturfondet fom. 2016. Vedtaket ble fattet med bakgrunn i tilrådning fra det avtroppende Faglig utvalg for barne- og ungdomskultur, og under forutsetning om at det rapporteres om hvordan omleggingen har fungert ved utgangen av 2016. Denne rapporten er utformet for å gi rådet innsyn i de ulike fagutvalgenes arbeid med og tildelinger rettet mot et ungt publikum. Fagansvarlig for barne- og ungdomskultur i administrasjonen har forfattet rapporten, men også saksbehandlere i det tverrfaglige barne- og ungdomsteamet i administrasjonen har kommet med innspill til notatet.

Bakgrunn og begrunnelse

Både avtroppende råd og Faglig utvalg for barne- og ungdomskultur i 2015 understreket at dette omstrukturingsgrepet må sees som et eksperiment, som må følges nøye for at antall tildelinger og kvaliteten på prosjektene skal opprettholdes og videreutvikles. Hovedbegrunnelsen for struktureringseksperimentet var troen på at en fortsatt segregering av denne type prosjekter ville virke mot Kulturrådets hensikt om statusheving og kvalitetsutvikling av barne- og ungdomskulturfeltet.

Faglig utvalg for barne- og ungdomskultur signaliserte i november 2015 at de anså det nødvendig å øremerke de overførte midlene til barne- og ungdomskulturformål det første året, for å synliggjøre at barne- og ungdomskultur fortsatt skulle være et prioritert formål i Kulturfondet. Rådet (R6/2015) vedtok å utelate denne overgangsordningen med øremerking innenfor de respektive fagavsetningene, fordi søknadene rettet mot barn og unge da ikke ville inngå i sammenheng med de øvrige søknadene, slik det var tenkt. Rådet var også bekymret for om en slik øremerking ville begrense fagutvalgenes mulighet for å bruke *større* deler av støtteordningenes avsetninger på barne- og ungdomsprosjekter enn det som var overført.

Prosess for kompetanseoverføring

En viktig del av overføringen av ansvaret for barne- og ungdomsporteføljen har også vært overføring av kompetanse, både innad i administrasjonen og til fagutvalgene. Tidligere saksbehandlere for ordningene innen barne- og ungdomskulturavsetningen (Kunstløftet og Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur) forfattet i

---

begynnelsen av 2016 en fagrappport om erfaringer, tendenser og problemstillinger i barne- og ungdomskulturfeltet knyttet til hvert enkelt kunstfagområde i Kulturfondet. Rapporten er tatt til orientering i fagutvalgene. Innad i administrasjonen har fagansvarlig for barne- og ungdomskultur fungert som en koordinator for saker rettet mot barn og unge, med innsamling av tallmateriale, saksbehandling og notater til ulike utvalg, og leder av et tverrfaglig saksbehandlersteam for barne- og ungdomskultur.

Gjennom hele 2016 har alle fagutvalgsmøtereferater inneholdt et avsnitt om tildelinger til prosjekter rettet mot barn og unge hver søknadsrunde. Dette har synliggjort problemstillinger knyttet til prioritering, søknadstilfang og kvalitetsvurderinger både for utvalgene og rådet. Det har også vært viktig for å løfte frem fagutvalgenes utvidede ansvar for denne type prosjekter fra 2016.

Fagområdeplan for barne- og ungdomskultur i Kulturfondet ble forfattet av Faglig utvalg for barne- og ungdomskultur i november 2015, og var gjeldende frem til september 2016, da de øvrige fagutvalgene brukte dette strategidokumentet som referansedokument i sine revideringer av egne områdeplaner fom 2016.

Overføring av midler - oppsummert oversikt

Prosjektmidlene for 2016, totalt kr 16 592 000, ble overført etter en prosentvis fordeling av tildelinger innen de ulike fagområdene fra barne- og ungdomskulturavsetningen de to foregående årene. Dette fordelte seg slik:

Visuell kunst:	kr 2 687 800
Litteratur:	kr 564 000
Scenekunst:	kr 7 897 500
Musikk:	kr 2 604 800
Kulturvern:	kr 66 400
Tverrfaglig/diverse:	kr 2 770 800

Disse tallene er inkludert allerede gitte tilsagn for 2016. I tillegg til disse prosjektmidlene ble virksomheter med driftstøtte (overførte tiltak) innlemmet i den nye driftsstøtteordningen i Kulturfondet, og plassert innenfor de fagavsetningene de hadde nærmest tilknytning til. Driftsstøtteordningen ble med dette økt med kr 5 601 000.

Årsrapportering, telling av barne- og ungdomsprojekter

Til og med 2014 ble alle tildelinger til barne- og ungdomsprojekter innenfor alle avsetninger i Kulturfondet talt og rapportert gjennom Kulturfondets årsrapport til Kulturdepartementet hvert år. Det var ikke kun støtteordningene innen avsetningen barne- og ungdomskultur som hadde tildelinger til den yngre målgruppen, barn og unge har vært en prioritert målgruppe innen flere ordninger i Kulturfondet i mange år. Årsrapporten for 2014 viser at det ble tildelt kr **66 126 000** til prosjekter og virksomheter rettet mot barn og unge (0-25 år) fra et samlet Kulturfond, (utenom innkjøpsordningene for litteratur). Til sammenligning var avsetningen for barne- og ungdomskultur kr 21 317 000 i 2014. Den samlede tildelingssummen til barne- og ungdomskultur fra Kulturfondet i 2014 var altså over tre ganger så mye som den øremerkede avsetningen.

For at tallene for 2014, 2015 og 2016 skal kunne sammenlignes, er driftsstøtteordningen (tidligere post 74), som ble lagt inn i fondet i 2015 holdt utenfor den oppsummerte oversikten også for 2015 og 2016.

For 2015 var den totale summen for prosjekter og virksomhet relatert til barn og unge kr **66 822 000**. (uten innkjøpsordningene for litteratur og driftsstøtten). Det er noe usikkerhet knyttet til dette tallet, fordi det fra og med 2015 ikke lenger er kvalitetssikret gjennom årsrapporteringen til KUD, men kun er tatt ut av det elektroniske saksbehandlingssystemet basert på saksbehandlers avkrysning.

Når det skal telles tildelinger til målgruppen barn og unge oppstår det noen utfordringer i avgrensning av hva som skal regnes med. En stor del av tildelingene, for eksempel festivalstøtte, går til formål der en andel av tildelingen går til kunstformidling for et ungt publikum. Hvor stor andel av tildelingen som går til dette er ikke nødvendigvis så lett å tallfeste. Derfor er det innen støtteordningene for musikkfestivaler og litteraturfestivaler for 2016 kun regnet med de festivalene som utelukkende retter seg mot barn og unge. Innenfor de andre ordningene for 2016 er det foretatt en vurdering av saksbehandler på hver enkelt sak hvor stor prosentandel av tildelingen som kan tilskrives aktivitet rettet mot barn og unge.

Tildelinger til barn og unge pr. fagområde i 2016*:

*inkludert tilrådninger til R7/16

	<u>des.15</u>	<u>mar.16</u>	<u>jun.16</u>	<u>sep.16</u>	<u>totalt 2016</u>
Visuell kunst:	140 000	478 000	442 500	643 000	1 703 500
Almenne kulturformål:	170 000	1 320 800	1 945 400	1 176 400	4 612 600
Kulturvern:	0	400 000	145 000	2 000 000	2 545 000
Musikk:	3 249 500	590 000	9 017 400	389 550	13 246 450
Litteratur:	1 719 000	3 441 000	320 000	1 855 000	7 335 000
Scenekunst:	4 499 000	9 842 000	1 472 000	10 982 266	26 795 266
				Totalsum:	56 237 816

Etter 4 søknadsrunder i 2016 er total tildelingssum for ordningene i Kulturfondet oppe i kr 56 238 000 (fortsatt unntatt innkjøpsordningene for litteratur og driftsstøtten, men også uten siste tildelingsrunde på publiseringsstøtte musikk). I tillegg til denne summen er det gitt kr 8 812 000 i driftsstøtte for 2016 til virksomheter som kun retter seg til barn og unge. Som nevnt ovenfor er kr 5 601 000 av disse overført fra tidligere avsetning for barne- og ungdomskultur. Det sammenlignbare tallet for 2016 skal da være **kr 61 839 000**.

Det kan av dette se ut som om det er en nedgang i total tildelingssum for 2016 i forhold til de to foregående årene. Men det er flere grunner til at det ikke nødvendigvis er slik:

- Tallene for 2016 er mye bedre kvalitetssikret enn tallene for 2014 og 2015. Denne kvalitetssikringen har ført til at det er noe ulik profil på prosjekter som er telt i 2014, 2015 og 2016. Prosjekter som i 2015 ble telt med i sin helhet selv om kun en liten del av tildelingen gikk til aktivitet rettet mot barn og unge, er brutt ned i summen for 2016.
- Summen for 2016 er ikke inkludert alle tilsagn vedtatt før 2016. Det er kun tilsagn fra tidligere avsetning for barne- og ungdomskultur som er med i totalsummen.
- Tallene for 2015 og 2014 inneholder hele avsetningen for barne- og ungdomskultur, ikke kun tildelte midler. Kunstløftet hadde kun kr 2 761 000 i rapportert tildelingssum gjennom det elektroniske

---

saksbehandlingssystemet i 2015, men hele avsetningen på kr 8 200 000 er telt med i totalsummen for 2015.

Med disse saksforholdene kan en generell rapportering på hele Kulturfondet heller gi et bilde av at tildelingsmengden faktisk har økt, heller enn gått ned etter omleggingen av tildelingsstruktur. Ser man på hvert enkelt fagområde er det likevel store variasjoner. Noen fagavsetninger har hatt en økning, andre en nedgang. Men i de fleste fagutvalgene foregår det nå en diskursutvikling internt i utvalgene, om hvordan øke tilfanget av gode søknader, og om hva som mangler i dette feltet sett fra deres ståsted. Slik sett er det gode utsikter til også en kvalitativ økning for barne- og ungdomsprosjekter fremover.

Utfordringer, overordnede problemstillinger

En utfordring for gjennomføringen av omstruktureringen har vært tidspunktet denne ble vedtatt. 2015 var siste år i både råd og utvalg for mange representanter. Samtidig som nye utvalg og nytt råd skulle etableres, skulle også det utvidede ansvaret for barne- og ungdomsprosjekter inkorporeres i både administrasjon og utvalg. Dette ga en viss forsinkelse til prosessen med kompetanseoverføring av erfaringer med den nedlagte avsetningen for barne- og ungdomskultur, særlig til de nye utvalgene, som trengte tid til å orientere seg i utvalgsarbeidet. For noen utvalg vurderte administrasjonen det derfor nødvendig å vente med å presentere endringen på barne- og ungdomskulturområdet til utvalgene hadde vært gjennom en søknadsrunde eller to.

Avtroppende rådsleder og avtroppende faglig utvalg for barne- og ungdomskultur la vekt på at de nyoppnevnte utvalgene skulle inneha tilstrekkelig kompetanse til å være oppdaterte på problemstillinger innen barne- og ungdomskultur på sine kunstfelt. Det er stor variasjon i de nåværende utvalgene om medlemmene tidligere har arbeidet med kunst/kultur for barn og unge, men en generell erfaring i 2016 tilsier at det viktigste er et felles engasjement og en interesse for å tenke igjennom hva et ansvar for barn og unge innebærer på det enkelte fagfelt, ikke nødvendigvis om utvalget har medlemmer med spesialkompetanse på barne- og ungdomskultur. Det har også vist seg viktig at barn og unge har vært ett av de prioriterte satsningsområdene i rådets strategi, grunnlagsdokumentet for utvalgenes arbeid.

Fagområdeplan for barne- og ungdomskultur i Kulturfondet?

Som nevnt innledningsvis eksisterte det frem til september 2016 en overordnet fagområdeplan (vedlagt) for Kulturfondets arbeid med målgruppen barn og unge innen alle fagområder. Rådet vedtok i september 2016 at dette strategidokumentet skulle brukes som grunnlag for fagutvalgenes egne formuleringer på området barne- og ungdomskultur, og deretter legges tilside. Denne rapporten inneholder ikke en fullstendig gjennomgang av hvordan de nye fagområdeplanene ivaretar barn og unge på hvert fagområde. Men oppsummert har hver fagområdeplan i Kulturfondet nå noen formuleringer om hvordan det skal satses på det unge publikumet innenfor hvert område. På grunn av naturlige begrensninger i fagområdeplanenes omfang, er dette imidlertid kun kort beskrevet.

Når det ikke lenger finnes et overordnet dokument som utdyper bakgrunn for utvalgenes prioriteringer og Kulturrådets forståelse av ansvar og rolle på dette området, ser fagansvarlig at det kan by på noen utfordringer, både for søkerne og for enkelte av utvalgene. Søkerne mangler et dokument å navigere etter når de skal innrette

---

sine prosjekter slik at de faller inn under Kulturfondets formål. I barne- og ungdomskulturfeltet fremstår dette særlig viktig fordi de øvrige offentlige institusjonene på barne- og ungdomskulturfeltet er så innrettet etter et lære- og nytteperspektiv, samt skolens formål. Det er uvant for søkerne å ikke begrunne sine kunstneriske prosjekter på bakgrunn av hva barna skal lære seg, og ha nytte av. Men en slik instrumentell retorikk og innretning mot opplæring kan bidra til at prosjektene blir uaktuelle for støtte gjennom Kulturfondet selv om de kunstfaglig sett er kvalitativt gode. I 2016 finnes det eksempler på at søkere som brukte fagområdeplanens beskrivelser og begrunnelser aktivt i sin utforming av prosjekter traff Kulturfondets formål bedre, og fikk innvilget støtte.

Utvalgene møter også noen utfordringer når de skal vurdere søknader med barn og unge som *deltakere*. Kulturrådet har i flere år hatt fokus på å støtte samarbeidsprosjekter mellom barn/unge og profesjonelle kunstnere. Grenseoppgangen mot rene opplæringstiltak har vært en stadig utfordring, og i denne diskusjonen har fagansvarlig sett at fagområdeplanen har vært til hjelp for noen av utvalgene.

Utlysningstekster og retningslinjer

Det synes som en ganske klar sammenheng mellom hvor aktivt det oppfordres til å søke om prosjekter rettet mot barn og unge, og hvor mange søknader som kommer inn. Ordningen Andre musikktiltak, som har den største andelen søknader om prosjekter for og med barn og unge i forhold til søknadsantall i 2016, har på sin nettside en tydelig formulering om at relevante formål for ordningen bla. er barne- og ungdomsprosjekter. Mens ordningene Andre scenekunsttiltak og Litteraturformidling, som er ordninger hvor en kunne forventet seg en større andel søknader om barne- og ungdomsprosjekter etter omleggingen, har mindre tydelige formuleringer på sine nettsider, og ingen eller minimal økning i antall søknader direkte rettet mot barn og unge. (Her er litteraturfestivalenes formidling til det unge publikumet ikke medregnet.) Formålet med Andre scenekunsttiltak er å «gi støtte til tiltak innen scenekunstmrådet som bidrar til det profesjonelle feltets faglige utvikling». Og litteraturformidlingsordningen skal «bidra til at en stor bredde av litteratur på norsk blir profesjonelt formidlet til det allmenne publikum». I retningslinjenes punkt for vurdering på litteraturformidlingsordningen står det riktignok at «betydning for særskilte målgrupper skal legges til grunn».

Ovenstående eksempel er en indikator på at det kanskje trengs en tydeligere kommunikasjonsstrategi for å nå frem til søkere om at formålet om å støtte prosjekter rettet mot barn og unge fortsatt er gjeldende innen de fleste ordninger i Kulturfondet, også etter nedleggelsen av de spesifikke ordningene innen barne- og ungdomskulturavsetningen. Selv om barn og unge nevnes i fagområdeplanene, trengs det kanskje på noen områder en gjennomgang av ordningenes retningslinjer med tanke på hvordan disse kommuniserer at ordningene nå også skal favne prosjekter for og med barn og unge.

Oversikt over fagområdene i Kulturfondet

Nedenstående gjennomgang og kommentarer til arbeidet med barne- og ungdomstiltak på de ulike fagområdene i Kulturfondet er forfattet av fagansvarlig i administrasjonen. Fagutvalgene har ikke vært involvert i denne refleksjonen, men saksbehandlere i fagseksjonene i administrasjonen har vært konsultert. Likevel må det bemerkes at analysene bygger på noe ulikt kunnskapsgrunnlag.

Kulturvern:

For kulturvernsavsetningen ser det ut til at overføringen av midler, og ikke minst ansvaret for denne målgruppen har fungert svært bra så langt. Oversikten fra Kunstløftet og tidligere Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur viste svært få søknader og tildelinger til kulturvernsprosjekter, og kun ca 66 000 kr ble overført til denne avsetningen i 2016. Rapporteringen for kulturvernavsetningen i 2015 viste at kr 1 525 000 gikk til prosjekter som i noen grad rettet seg mot barn og unge. Med overføringen av ansvaret for målgruppen til kulturvernsutvalget, har både administrasjon og utvalg gjort et arbeid for å øke bevisstheten om barn og unge i kulturvernet. Barn og unge er beskrevet som en hovedsatsing i fagområdeplan for Kulturvern i Kulturfondet, og utvalget fulgte opp med en engangsutlysning innenfor prosjektstøtteordningen. Inntil 2 millioner kroner ble øremerket til prosjekter med og for barn og unge til søknadsfristen 2. september 2016. Det kom inn 32 søknader til behandling, og ble tildelt kr 2 000 000 til 14 prosjekter. (både vedtak og tilrådninger til R7/16)

Det overordna målet med satsingen var å stimulere til at barn og unge i større grad blir aktivt involvert i prosjektbasert arbeid med innsamling, dokumentasjon, bevaring og formidling i kulturvernet. Sju av tildelingene gikk til tiltak der barn og unge er direkte involvert i arbeid med kulturvern. Det var særlig positivt at søkerlisten til satsingen speiler den store bredden av aktører i kulturvernfeltet. Små og store aktører i det frie kulturvernsfeltet tok til seg oppfordringen om å lage prosjekter med og for barn og unge, og flere av disse har et nasjonalt nedslagsfelt. Slik kan denne engangsutlysningen fungere som en metode for å øke bevisstheten og aktiviteten om målgruppen barn og unge i kulturvernfeltet. Når barn og unge fortsatt er et satsningsområde innen kulturvernsavsetningen også etter denne fristen, fins det nå mulighet for at søkerne fortsetter å utvikle og søke om prosjekter som inkluderer barn og unge.

Musikk:

Fagrapporten som ble skrevet av saksbehandlerne etter nedleggelsen av Kunstløftet og Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur, inneholdt en generell beskrivelse av musikkfeltets forhold til barn og unge. Her ble det pekt på noen mangler tydeliggjort gjennom søknadsbunken til disse to ordningene:

- Diskursen og kunnskapsgrunnlaget om musikk for barn og unge er noe mangelfull.
- Feltet er preget av tradisjonelle konvensjoner i forhold til musikkopplevelse. Noe forenklet kan tilbudet sies å være preget av at unge skal lære, forstå og oppleve musikk på samme måte som det voksne publikummet.
- Det savnes en større bredde og kvalitet i produksjonen av ny kunstmusikk for barn og unge.
- Det savnes en vektlegging av verdien av barn og unges egne ytringer om og gjennom musikk.
- Det savnes en interesse for å treffe det unge publikumet på deres egne premisser blant skapende og utøvende musikere.
- En større andel av søknadene preges av manglende refleksjon over egen kunsterisk virksomhet, over egen tilnærming og holdning til barn, musikk, metodikk og barns forutsetninger for å være medskapende.

Disse punktene kan være noe av bakgrunnen for at en mindre andel søknader fra musikkfeltet ble innvilget fra den tidligere avsetningen for barne- og ungdomskultur enn fra de andre kunstfagområdene. Men

---

søknadsmengden var større, og i sum ble det overført 2 604 800, omtrent like mye som til avsetningen for visuell kunst. Av dette var kr 410 000 allerede gitt som tilsagn for 2016. Det gjensto dermed kr 2 195 000 i frie midler til disposisjon for musikkutvalgene.

Plassering av midlene og tildelinger i 2016

Midlene ble plassert samlet under ordningen Andre Musikktiltak, basert på en forventning om at denne ordningen ville få flest søknader rettet mot barn og unge etter omleggingen. Før 2. søknadsrunde i 2016 ble det også i utlysningsteksten på ordningens nettside tydeliggjort at søknader om prosjekter for og med barn og unge kunne sendes til denne ordningen. Dette er den eneste ordningen som har foretatt et slikt grep i sine generelle utlysningstekster etter omleggingen. Resultatet har også vist seg som forventet: Det kom inn 23 søknader i 1. runde, og 46 søknader i 2. runde som rettet seg til barn og unge. Mange av søkerne er nye til musikkavsetningen. Samlet tildelingssum til barn og unge-prosjekter innen andre musikktiltak i 2016 er 2 143 672. (De overførte tiltakene med driftsstøtte er her trukket fra.)

Summen av tildelinger fra hele musikkavsetningen til målgruppen barn og unge i 2016 er kr 13 246 000, mot kr 11 350 000 for hele 2015 (noe usikkert tall). Barn og unge har vært en prioritet på alle ordninger innen musikkavsetningen også tidligere, men på ulike måter. Kirkemusikkordningen har bl.a. gitt støtte til kursing av barn, noe de andre ordningene ikke har gjort. Argumentet for dette har først og fremst vært rekruttering til organist- og kirkemusikerfeltet. Det er sett etter gode prosjekter i alle ordninger, men trenden har nok vist at det mangler kvalitetsprosjekter innen ordningene for innspilling og bestillingsverk. Innen arrangørfeltet har det nok vært en større andel gode prosjekter. Samtidig ser administrasjonen at satsingen på barn og unge innen musikkavsetningen trenger et tydelig fokus, og en avklaring av hva dette oppdraget skal innebære.

Engangsutlysning

Også musikkutvalgene har erfart at det trengs flere gode prosjekter rettet mot målgruppen i søknadsbunken. Det ble derfor utlyst midler etter modell fra kulturvern: Inntil 2,5 millioner kroner øremerkes til en særlig satsing på barn og unge til søknadsfristen 2. desember 2016 (budsjettår 2017) innen ordningene andre musikktiltak, arrangørstøtte og bestillingsverk og produksjonsstøtte. Det er særlig tre typer prosjekter/aktiviteter som etterlyses: Arrangørvirksomhet, musikkproduksjon og samarbeidsprosjekter mellom barn og unge og profesjonelle musikere. Antall søknader til utlysningen er ikke klart når denne rapporten forfattes. Det er et håp at utlysningen kan bidra til økt søknadstilfang og kvalitetsutvikling for prosjekter for barn også innenfor ordningene publiseringstøtte, innspillingsstøtte og musiker- og ensemblestøtte på litt lengre sikt. Om det blir et større tilfang av gode produksjoner kan disse ha turnémuligheter, og om arrangørene har mer fokus på det yngre publikumet kan det gi insentiv til at flere musikere realiserer gode prosjektidéer.

Utvikling og formidling

Ordningene musiker- og ensemblestøtte, som nå er slått sammen til én ordning, er blant musikkordningene som har hatt færrest tildelinger til søknader rettet mot målgruppa barn og unge, både i 2016 og tidligere. De ensemblene som har dedikert virksomhet rettet mot barn har imidlertid blitt prioritert. Men det er få søknader om slike prosjekter, og både administrasjon og tidligere utvalg har diskutert hvordan en kan bidra til utvikling av

---

dette. Likevel er det ikke etter omleggingen av midler til barne- og ungdomskultur tatt en ny diskusjon i utvalget om dette, slik det har vært gjort i Arrangørutvalget og i Faglig utvalg for musikk.

Noe av årsaken til det lave søknadsantallet til disse ordningene kan ligge i en historisk arbeidsdeling mellom Kulturrådet og Rikskonsertene. Feltet, og muligens også utvalgene, har ikke nødvendigvis sett det som Kulturfondets oppgave å støtte utvikling eller formidling av barnekonserter fordi Rikskonsertene har hatt ressurser til både utvikling og formidling av skolekonserter. Med omleggingen av Kulturtanken (tidl. Rikskonsertene) er det flere grunner til å ta dette opp til ny vurdering:

- Det er nå klart at Kulturtanken ikke selv skal produsere skolekonserter i fremtiden. Utviklingen av det musikkfaglige innholdet i formidlingsordningen DKS (Den kulturelle skolesekken) er dermed en oppgave Kulturfondet kan vurdere å ta medansvar for, slik det gjøres innen scenekunstavsetningen. Scenekunstfeltet har ikke hatt en egen produserende institusjon som Rikskonsertene, og mye av innholdsproduksjonen til DKS er derfor støttet gjennom Kulturfondets søkbare ordninger.
- Rikskonsertenes 3-årige forsøk Forundringspakken, med produksjon og formidling av barnehagekonserter, avsluttes uten planer om videreføring på nasjonalt nivå. Aldersgruppa 0-6 år har vært en prioritert målgruppe innen den tidligere avsetningen for barne- og ungdomskultur. På tross av dette fant evalueringen av Kunstløftet at denne målgruppa hadde fått en mindre andel av tildelingene enn de eldre aldersgruppene.

Om det på bakgrunn av dette skal vurderes særskilte tiltak innen musikkavsetningen, kan jo være tema for diskusjon i musikkutvalgene i 2017.

Driftsstøtte og overførte tiltak på musikkområdet

En særskilt problemstilling på musikkområdet er defineringen av ansvar og roller i instrumentalopplæringen. I tidligere nevnte Fagområdeplan for barne- og ungdomskultur i Kulturfondet, sto det at virksomheter og tiltak som organiserer opplæring, talentutvikling og generell rekruttering innenfor kunstfagene ikke omfattes av rådets ansvarsområde. Dette gjør at noen overførte musikktiltak med driftsstøtte gjennom Kulturfondet nå har en mer utsatt posisjon enn tidligere.

Scenekunst

Scenekunstfeltet var det feltet med klart størst andel av tildelingene fra avsetningen til barne- og ungdomskultur i 2014 og 2015. På bakgrunn av dette ble kr 10 743 500 overført til scenekunstavsetningen for 2016. Kr 4 046 000 var bundet opp i allerede gitte tilsagn til prosjektstøtte og virksomheter med driftsstøtte. Det gjensto da kr 6 698 000 til fordeling for scenekunstutvalgene. Midlene ble fordelt nokså jevnt utover ordningene, med en litt større andel til Andre scenekunsttiltak, etter en forventning om at prosjekter som tidligere hadde søkt støtte under ordningen Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur nå ville komme til å søke denne ordningen. Denne forventningen ble ikke innfridd, det kom få søknader inn til behandling som rettet seg mot eller involverte barn og unge til de to første søknadsrundene i 2016. Det kom derimot inn flere produksjonsstøttesøknader med barn og ungdom som målgruppe til ordningene for fri scenekunst. Dermed valgte Faglig utvalg for scenekunst å

---

omfordele 3 millioner kroner til Fri scenekunst teater og Fri scenekunst dans etter første søknadsrunde i 2016. Innen disse ordningene har det i begge søknadsrunder i 2016 vært gitt betydelige beløp til scenekunst for barn og unge.

Når tildelingene for alle scenekunstdordningene i 2016 er talt opp er det gitt kr 26 795 266 i støtte til prosjekter med barn og unge som målgruppe, i tillegg til de allerede gitte tilsagnene om driftsstøtte og prosjektstøtte nevnt ovenfor. Tilsvarende tall for 2015 fra scenekunstdordningene er kr 16 607 000 (noe usikkert tall). Det ser altså ut til at tildelingene fra scenekunstavsetningen har økt med mer enn de overførte midlene skulle tilsi.

Fagutvalgenes diskusjoner – scenekunst for de minste

Evalueringen av forsøksordningen Kunstløftet viste at en stor andel av tildelingene gikk til scenekunstheltet. Men den minste aldersgruppa (0-5 år) var underrepresentert i tildelingsstatistikken. Faglig utvalg for barne- og ungdomskultur var dermed bekymret for om prosjekter til denne målgruppa fortsatt ville nedprioriteres når de øvrige fagutvalgene overtok vurderingene. Dette er et tema scenekunstutvalgene også har vært opptatt av, og det er nå nedsatt en redaksjonsgruppe med en representant fra hvert av de tre scenekunstutvalgene som skal planlegge et seminar om scenekunst for de minste i 2017.

En oversikt over produksjonssøknader til målgruppen 0-5 år i 2016 innen scenekunstavsetningen viser at det kom inn 10 søknader til ordningene Fri scenekunst teater og dans. Flertallet av disse var for barn over 3 eller 4 år, altså ikke den aller minste aldersgruppa på 0-3.

Det ble for hele 2016 tildelt kr 2 535 000 i produksjonsstøtte til 4 prosjekter der barn 0-5 år var en del av målgruppa. Det er gitt to tildelinger i 2016 fra Fri scenekunst dans, men disse gjelder begge målgruppen over 4 år. Fra Fri scenekunst teater i 2016 gikk to tildelinger til prosjekter for den yngste målgruppa (0-5 og 0-3). Innen gjestespillordningen er det gitt støtte til 7 gjestespill for målgruppen 0-5 år, med en total tildelingssum på kr til 493 000.

Noe som forsvinner?

Det kan synes som om det i 2016 har vært en noe strengere praksis for hvilken type barne- og ungdomsprojekter som faller inn under Kulturfondets formål innen scenekunstavsetningen enn i musikkavsetningen. Mens det på musikkfeltet er en tradisjon for å i noen grad støtte barne- og ungdomsensemblar og kor i samarbeid med profesjonelle, er det en annen type samarbeidsprojekter mellom profesjonelle scenekunstnere og barn/unge som nå får støtte. Scenekunstprojekter som involverer barn og unge som utøvere er henvist til produksjonsstøtteordningen Fri scenekunst. I samtidens scenekunst har en rekke kunstnere utfordret oppfatninger av hvem som kan være medskapende og medvirkende. I flere år har man kunnet følge kunstnere som interesserer seg for å samarbeide med mennesker som ikke er trente utøvere fordi det tjener eller beriker det kunstneriske konseptet. I siste søknadsrunde i 2016 har dette særlig gitt utslag i prosjekter der kunstnere samarbeider med barn og unge innen ordningen Fri scenekunst.

Før 2016 var samarbeidsprojekter mellom utøvende barn og unge og utøvende kunstnere prioritert innen ordningen Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur, men på litt andre premisser enn innen ordningen for fri scenekunst. I vurderingen av samarbeidsprojekter under Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur ble det i tillegg til kunstnerisk kvalitet særlig lagt vekt på strukturen for samarbeidet: om de unge reelt ble inkludert i en kunstnerisk prosess, deres medbestemmelsesrett, og tilrettelegging for deres eget kunstneriske uttrykk.

Scenekunstkonsulent i 2015 målbar en bekymring for om scenekunstordningene ville kunne ivareta slike prosjekter i like stor grad ved en omlegging av tildelingene til barn og unge. Dette er ikke systematisk undersøkt i 2016, men det kan allikevel være grunn til å holde et øye med om samarbeidsprosjekter mellom scenekunstnere og barn/unge har vanskeligere for å nå opp i prioriteringen blant søknader til Fri scenekunst. Innen denne ordningen er det sannsynlig å anta at hensynet til kunstfaglig kvalitet i prosjektene er viktigere enn hensynet til de medvirkende barnas muligheter for medbestemmelse og egne kunstneriske ytringer. Det må likevel trekkes frem at Faglig utvalg for scenekunst har tilrådt å videreføre støtte til flere tiltak som organiserer ungdoms egenaktivitet i scenekunstheltet.

Visuell kunst

Det visuelle kunstfeltet har liten tradisjon for målgruppespesifikk kunstproduksjon, og dermed har det nok vært mindre oppmerksomhet om barne- og ungdomsprosjekter blant visuelle kunstnere enn i de andre kunstfeltene de siste årene. I dette feltet er det for eksempel ingen søkbare produksjonsmidler på nasjonalt nivå innenfor DKS-systemet. Kunstnere har dermed hatt få andre økonomiske insentiver for å interessere seg for slike prosjekter enn Kulturrådets støtteordninger innen barne- og ungdomskulturavsetningen. Det har til disse ordningene likevel kommet færre søknader fra det visuelle kunstfeltet enn de øvrige kunstfeltene, men søknadene har i sammenligning vært kvalitativt bedre, og dermed fått bedre prosentvis uttelling. Det ble fra avsetningen for barne- og ungdomskultur overført kr 2 687 800 til avsetningen for visuell kunst for 2016, inkludert et tilsagn om støtte på kr 140 000. Det vil si at faglig utvalg for visuell kunst fikk kr 2 548 000 i frie midler til fordeling i 2016.

Siden midlene ikke var øremerket barne- og ungdomsprosjekter, lå det kun føringer i Kulturrådets overordnede strategi som grunnlag for å prioritere disse prosjektene. Men utvalget fikk i mai presentert en fagrapport med beskrivelse av Kulturrådets tidligere praksis på dette feltet, med eksempler på tidligere støttede prosjekter innen visuell kunst. Og med bakgrunn i tidligere fagområdeplan for barne- og ungdomskultur, har faglig utvalg for visuell kunst i sin fagområdeplan tydeliggjort at de ønsker å prioritere prosjekter som legger til rette for målgruppens muligheter for å være deltakende premissleverandører i konseptutvikling og produksjon.

Tildelinger i 2016

Når tildelingene for 2016 nå er klare, ser vi likevel at den totale summen tildelt prosjekter for og med barn og unge ikke når opp i samme sum som i 2015. Etter 4 tildelingsrunder er summen kr 1 703 500, og dette inkluderer den tverrfaglige støtteordningen Kunst og teknologi, som også gir støtte til prosjekter innen andre kunstfelt. Rapporteringen for 2015 fra avsetningen for visuell kunst viser at kr 2 926 000 (usikkert tall) ble tildelt prosjekter som i noen grad bidro til produksjon og formidling for barn og unge (0-25 år). Dette var altså i tillegg til tildelingene fra avsetningen for barne- og ungdomskultur.

Selv om flere av de tidligere kjente søkerne og prosjektene som har fått støtte fra Kunstløftet har fått ny støtte fra Faglig utvalg for visuell kunst til prosjekter for og med barn, fremgår det av søknadsantallet at det ikke nødvendigvis ennå er så godt kjent i kunstfeltet at slike prosjekter nå kan søke støtte fra ordningene innen avsetningen for visuell kunst.

Satsing på barn og unge i 2017

Faglig utvalg for visuell kunst erfarer at søknadene om støtte til barne- og ungdomsprosjekter er for få, og med for svakt kunstfaglig innhold for å prioriteres for støtte. Utvalget har derfor vedtatt et liknende grep som

---

kulturvernutvalget og faglig utvalg for musikk, og lyser ut en særskilt satsing på prosjekter for og med barn og unge (0-18 år) i 2017, for å øke tilfanget av gode søknader til dette formålet også fremover. Det er i 2017 øremerket 2 millioner kroner til satsingen, som skal være en hovedsatsing innen alle ordninger i avsetningen, til fristene 2. mars, 2. juni og 2. september. Det kan søkes om både samarbeidsprosjekter mellom kunstnere og barn/unge, produksjon og formidlingsprosjekter.

Fagutvalgssammensetning

Ingen av de oppnevnte medlemmene i Faglig utvalg utvalg for visuell kunst har kunst for barn og unge som sitt hovedarbeidsfelt, kanskje nettopp fordi dette ikke nødvendigvis har vært utviklet som et eget felt slik det er tendens til i andre kunstfelt. Dermed har ikke alle utvalgsmedlemmene nødvendigvis reflektert over problemstillinger innen kunst for og med barn før. Administrasjonen ser derfor at diskursen internt i utvalget trenger tid til å utvikles, og at utvalget sammen bygger opp denne kompetansen gjennom å vurdere søknader om barne- og ungdomsprosjekter.

Litteratur

Innen litteraturavsetningen har det siden 1966 vært en tradisjon for øremerking av midler til innkjøp og produksjon av litteratur for barn og unge. Denne tradisjonen fortsetter innen innkjøps- og produksjonsstøtteordningene i 2016. Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur for barn i 2016 er på kr 31 800 000, og den nyopprettede innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa for barn og unge er på kr 5 500 000. I tillegg er det på ordningen for oversatt litteratur fra 2016 åpnet for innkjøp av oversatt sakprosa for barn og unge, med 4 innkjøpte titler i år. Ordningen for litteraturproduksjon har underkategoriene bildebøker, tegneserier og sakprosa for barn og unge. I tillegg har litteraturformidlingsordningene hatt formidling til barn og unge som et viktig formål. I sum gjør dette litteraturavsetningen i Kulturfondet til den avsetningen med størst andel tildelinger til barne- og ungdomskultur.

Det var likevel, relativt til litteraturfeltets størrelse, svært få søknader til de tidligere ordningene Kunstløftet og Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur om litteraturrelaterte prosjekter. Feltet opplevde nok ordningene som overlappende i forhold til produksjons- og formidlingsordningene innen litteraturavsetningen. Samtidig var ordningene Kunstløftet og Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur mer åpne for formål og prosjekter som ikke nødvendigvis plasserte seg innen ett av kunstfeltene.

Tildelinger i 2016

Det ble overført kr 564 000 i 2016 fra avsetningen for barne- og ungdomskultur til litteraturavsetningen. Midlene ble plassert på ordningen Litteraturformidling, en ny ordning satt sammen av tidligere støtteordning for litteraturfestivaler og prosjektstøtte litteraturtiltak. Når alle tildelinger til barne- og ungdomsprosjekter fra denne ordningen i 2016 er talt opp, er det gitt kr 2 221 000 i støtte til formidlingsprosjekter som retter seg til barn og ungdom (0-25 år), mot kr 2 319 000 fra tilsvarende ordninger i 2015 (usikkert tall.) I tillegg kommer tildelinger til litteraturfestivaler der en del av programmet retter seg til barn og unge. Totalsummen for tildelinger til produksjon og formidling til barn og unge i 2016 (unntatt innkjøpsordningene) var 7 335 000, mot kr 4 064 000 i

---

2015 for tilsvarende ordninger. Med forbehold om at tallene for 2015 er usikre, kan det altså se ut som det er en relativt stor økning i tildelinger i 2016 innen litteraturavsetningen.

Utviklingspotensiale?

Tildelingssummen til litteraturformidlingsprosjekter for barn og unge ser ut til å opprettholdes på omtrent samme nivå etter overføringen, men det kan likevel være grunnlag for en refleksjon i utvalget om hvordan barne- og ungdomskulturfeltet kan utvikles videre innen denne ordningen. Det kan se ut som om det er en liten nedgang i antall søknader om støtte til litteraturformidlingsprosjekter for barn og unge. Det er mulig denne nedgangen skyldes at søkere tidligere sendte søknader om samme prosjekt til flere ordninger samtidig (for eksempel både Prosjektstøtte litteraturtiltak og Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur). Det har vært viktig for Faglig utvalg for litteratur å signalisere at litteraturformidlingsordningen gjelder for alle målgrupper, ikke bare barn og unge. Fagrapporten fra administrasjonen ved nedleggelsen av barne- og ungdomskulturavsetningen pekte på inntrykket av at litteraturfeltet fremstår som mer sementert enn andre kunstfelt i interessen for nyskapende grep i formidlingen til barn og unge, og forståelsen av hva kunst (litteratur) for denne målgruppen kan være. Samtidig vektlegger gjeldende fagområdeplan for litteratur at det skal finnes rom for søkere som satser på prosjekter som er usikre, annerledes og ukjente, og som i noen tilfeller kan ha stor fallhøyde, for alle målgrupper.

Allmenne kulturformål

Totalt sett ser det ut til at tildelingene til barne- og ungdomskultur fra ordningene innen allmenne kulturformål ser ut til å ha sunket i 2016 sett i forhold til tilsvarende tall for 2015. Når avsetningen for barne- og ungdomskultur, som tidligere var plassert under allmenne kulturformål er trukket fra, er summen for 2016 kr 4 613 000 mot kr 8 550 000 for tilsvarende ordninger i 2015.

Tverrfaglige tiltak

Av de 2 771 000 kr som ble overført til allmenne kulturformål og ordningen tverrfaglige tiltak var kr 2 200 000 allerede gitt som tilsagn for 2016 til den tverrfaglige mønstringen MotOffentlighet. Det gjensto da kr 571 000 i prosjektmidler til fordeling fra ordningen tverrfaglige tiltak. Tverrfaglige tiltak har hatt to søknadsrunder i 2016, med en total tildelingssum til prosjekter for barn og unge på kr 808 800. Noe av årsaken til en nedgang i tildelinger til barne- og ungdomsprojekter fra allmenne kulturformål kan tilskrives endringene i støtteordningen andre formål, som nå heter tverrfaglige tiltak og har en annen innretning.

Rom for kunst og FoU

Ordningen rom for kunst og avsetningen for forskningsmidler i Kulturfondet fikk ikke overført noen midler fra den tidligere avsetningen for barne- og ungdomskultur. Dette var begrunnet i at den tidligere avsetningen for barne- og ungdomskultur ikke hadde overlappende formål med disse ordningene/avsetningene. Men overordnet strategi, med satsning på barn og unge i Kulturfondet, har også vært styrende for prioriteringer i 2016 innen disse avsetningene.

Faglig utvalg for rom for kunst og tverrfaglige tiltak har vært bevisste i prioriteringen av saker rettet mot barn og unge, selv om utvalget ennå ikke har kommet så langt i diskursutviklingen. Utvalget ser at det savnes kunnskap og oversikt over arenaer som retter seg til et ungt publikum, og savner en tydeligere satsing på innholdsproduksjon for det unge publikumet på de arenaene som utvalget har oversikt over gjennom sin søknadsportefølje.

Faglig utvalg for forskning og utvikling ønsker å ta tak i behovet for kunnskapsproduksjon rundt barn og unge, kunst og kultur, og er i ferd med å utforme en utlysning til en forskningssatsing på 4,2 millioner kroner til dette. Det planlegges et innspillseminar med deltakelse fra ulike forskningsdisipliner for å belyse mulige tema for forskningssatsingen i februar 2017.

Oppsummering

Som nevnt innledningsvis ser det ut til at tildelingssum til prosjekter og tiltak for og med barn og unge i Kulturfondet holder seg på omtrent samme nivå i 2016 som tidligere år. Det er imidlertid muligheter for både kvantitativ og kvalitativ utvikling når en ser utvalgenes diskusjoner, utlysninger og planer for 2017. Fagansvarlig for barne- og ungdomskultur anser det som prematurt å konkludere om eksperimentet med omstrukteringen av tildelingene til denne målgruppen har vært vellykket eller ikke før en ser resultatene av disse initiativene på de ulike feltene. Det anbefales derfor å også i 2017 å ha et særskilt fokus på arbeidet med barne- og ungdomskultur i fagutvalgene, omtrent på samme måte som i 2016. Siden det har tatt litt tid før både utvalg og søkere er orientert om omstrukteringen og hva dette innebærer, gir det mening å se 2016 og 2017 i sammenheng, som en første periode med dette omstrukturingsgrepet.

Det kan likevel være grunn til å ta en større gjennomgang av hvordan Kulturrådet kommuniserer om satsingen på barn og unge i 2017. For 2016 har dette vært noe tilfeldig og oppstykket.

For 2017 finnes det noen midler innen avsetningen allmenne kulturformål (kr 2 200 000) til barne- og ungdomskultur som ikke ennå har et definert formål. Administrasjonen foreslår å holde av disse midlene på en disposisjonskonto for rådet, med tanke på en mulig spesialutlysning innen barne- og ungdomskultur i 2017, når en tydeligere ser hvilke behov som oppstår i dette feltet etter at omstrukturingsgrepet har fått etablert seg tydeligere i de ulike fagområdene i Kulturfondet. En annen mulighet er å fordele disse midlene når alternativt fordelingsbudsjett skal behandles i rådet i september 2017.

Vedlegg:

- Oversikt over søknader tildelinger fordelt på søknadsfrister i 2016
- Fagområdeplan for barne- og ungdomskultur i Kulturfondet 2015

